
František Kalenda: Psaní je pro mě celoživotní vášně a nutnost

František Kalenda absolvoval na [Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy](#) **bakalářský obor** [Studium humanitní vzdělanosti](#). Po bakalářském studiu pokračoval **magisterským oborem** [Obecná antropologie](#). V současné době působí jako **redaktor deníku Referendum**, kde vede rubriku Svět. Ve svém volném čase je především spisovatel, zaměřující se na historickou tematiku. Jeho kniha Ordál se ucházela o Cenu Jiřího Ortena.

Na FHS jsi absolvoval mimo jiné bakalářské studium. Byla to Tvá první volba?

Vlastně už dnes nevím. Popravdě řečeno jsem byl tak trochu na vážkách. Na jednu stranu jsem byl tlačěn rodinou, abych studoval něco „exaktnějšího“, takže se mě hodně snažili nacpat na statistiku a informatiku, kam jsem nechtěl. Pak tu byla FHS, kam jsem celkem hodně chtěl. Vnitřně to byla první volba, akorát, že tam byl tlak. Také jsem si nebyl přesně jistý, co si s tím spojuvat. Přeci jenom tehdy to nemělo, a nemá možná ani dnes, úplně jasný veřejný obraz toho, co přesně se na FHS dělá. Vždycky jsem miloval historii a nechtěl jsem jít úplně na Filozofickou fakultu, chtěl jsem studovat něco širšího, a tak nakonec padla volba na FHS.

Podařilo se Ti na fakultě najít rychle přátele?

Nepodařilo. Já si dělám přátele velmi obtížně a trvá mi to dlouho. Na FHS je zvláštní jedna věc, není to ale jen na FHS, první ročník je vždy obrovský, rozmělní se na různé skupiny, a pak se to zase sjednotí na některých těch obrovských přednáškách. Vzhledem k tomu, že se mi celoživotně moc nedaří fungovat ve větších skupinách lidí, tak mi pár let trvalo, než sem si našel kamarády. Spíš jsem se třeba spřátelil s profesory než s lidmi kolem. Je to samozřejmě trapné. (smích) Je to vlastně trochu depresivní, člověk je zařazen do skupiny, která má stovky lidí, a jediná možnost, jak se potom seznámit s někým lépe je na menších seminářích. Zase jsem měl výhodu, že jsem vždy chodil na „obskurní“ semináře a bavily mě věci, kam chodili třeba dva tři lidi. Tím pádem jsem musel komunikovat, i když jsem třeba nechtěl.

Dostáváme se tak k další otázce. Vzpomeneš si na předmět, který Tě nejvíc bavil? A lidi, kteří Tě během studia ovlivnili?

Hrozně mě bavily ty věci, kvůli kterým se FHS často posmívají. To jsou právě ty volitelné nebo povinně volitelné předměty s velmi specifickým zaměřením. Velice mě bavily přednášky doktora Hofferera o Číně. To byla mimořádně podnětná záležitost a mimořádně zajímavý vhléd. Bavily mě také přednášky doktorky Grečkové. Martin C. Putna, to pro mě byla taková nejzajímavější a největší osobnost v tu dobu. Má neuvěřitelnou schopnost spojit se s publikem, komunikovat se studenty a zároveň jednoduše formulovat věci, které jsou velmi složité. Ten mě určitě hodně ovlivnil. Určitě také Roman Zaoral, kterému vděčím za hodně, za spoustu podpory a také za spoustu úplně jiných pohledů. On dělá ekonomickou historii a peníze, což je něco, čemu já vůbec nerozumím. Je dobré se konfrontovat se zcela jinými pohledy. Potom jsem zmiňoval Martinu Grečkovou, která je mimořádně skvělá, co se týče osvícenství, a je to příjemný a dobrý člověk. Marek Halbich, to je absolutní špička, co se týče znalosti o Latinské Americe a zároveň mi hrozně pomohl ve spoustě věcí, když jsem nevěděl, jak se do toho regionu vůbec pustit, nebo jak se na něj dívat. Také Lucie Storchová, které vděčím za spoustu skvělých seminářů a velkou pomoc při psaní magisterské i doktorské práce.

Po bakaláři jsi pokračoval magisterským studiem Obecné antropologie. Neuvažoval si o změně školy?

Ne, to už jsem vůbec neuvažoval. Atmosféru na fakultě jsem si hrozně oblíbil, a naopak jsem hledal způsob, jak se, pokud možno, dál věnovat tomu, co mě zajímá a baví nejvíc, a to je historie. Zároveň jsem si chtěl trochu rozšířit obzory, ale nemusel kvůli tomu chodit někam jinam. V téhle fázi už jsem ani o jiné škole neuvažoval, protože fakultní systém se mi v mnoha ohledech líbil – liberální způsob, ta komunikace s vyučujícími, velice otevřená přátelská kritická atmosféra. Je to také spousta mladých lidí, kteří jsou schopni uvažovat úplně jiným způsobem než na těch některých trochu zatuchlejších fakultách.

Je něco, s čím si měl při studiu problém?

To je paradoxní, protože přesto, že mě historie vždy bavila ze všeho nejvíc, tak jsem Úvod do historie udělal až napotřetí! To pro mě bylo obrovským zdrojem frustrace. Z povinných předmětů jsem ještě jednou musel opakovat ekonomii, ale to jsem bral jako samozřejmost, protože ji nesnáším, nerozumím tomu a nebaví mě to. Ale že budu dělat třikrát Úvod do historie, to mě docela vzalo u srdce. Přišlo mi to nespravedlivé, vždy to bylo o jeden bod. Tam už jsem si myslel, že skončím, a paradoxně tímhle způsobem. Pak jsem to nějak doklepal a dneska zkouším u bakalářské zkoušky z historie ve třetím ročníku a vše je to úspěšně zapomenuto.

Lišilo se Tvoje magisterské studium hodně od bakalářského?

Velký rozdíl je v tom, že se celé nachází v odporné budově na Praze 6, kde působí především sportovci. Nemám nic proti kolegům z Fakulty tělovýchovy a sportu, ale člověk se tam prostě necítí mezi svými. Nejsem zrovna nejvyššího vzrůstu a kolem tam pobíhá těch sto devadesáti centimetrových fotbalistů docela hodně. To je trochu frustrující. Co se týče studia jako takového, je to komornější. Počet lidí je nesrovnatelně menší, je tam větší pocit komunity, větší spojení možná i s vyučujícími. Samozřejmě je to strukturovanější. Není tam taková volnost, ale to je asi dobře. Pořád má člověk možnost specializovat se tak, jak mu to je příjemné. Já jsem si vybral historickou antropologii a měl jsem naprosto výtečné vyučující.

Po magistru pokračuješ doktorátem na Obecné antropologii. Nemáš FHS někdy dost?

Já jsem strávil hodně času v zahraničí. Byl jsem na Erasmu, pak jsem se na Erasmu+ účastnil výzkumu v Anglii, potom jsem byl v Brazílii na výměně. Lítám hodně na konference a dělám spoustu výzkumu v Latinské Americe. To vše díky FHS, takže ne, nemám jí dost. Samozřejmě změna prostředí je někdy dobrá, ale vzhledem k tomu, že na fakultě poměrně dlouho přednáším a účastním se zkoušení a tak dále, tak k tomu mám vztah a mám tu školu rád. Mám rád studenty. Tedy většinu, když aspoň trochu projevují zájem. Mám rád to prostředí.

Přijdou Ti dnes studenti jiní, než když si studoval Ty?

Já nevím, ostatních jsem si moc nevšímal. (smích) Přijdou mi asi pořád stejní. Já bych tam nedělal žádné dramatické rozdíly. Vždy se to velmi rychle vykrystalizuje, kdo na školu chodí, aby měl titul, a kdo tam chodí, protože ho to baví. A

když se chce někdo něco naučit, tak se s ním pracuje dobře. Ti, kdo si to jdou jenom odsedět, tak s nimi se tak dobře nepracuje, ale úkolem vyučujícího je alespoň se pokusit je přesvědčit, že by tomu měli dát šanci. Třeba tam můžou najít něco, co se jim bude hodit v zaměstnání nebo osobním životě. Vše není jen o zaměstnání. Je to i hodně o tom, jak se člověk změní a vyvíjí se sám. To pak zpětně může ovlivnit i to zaměstnání.

Mimo Tvou akademickou kariéru jsi především spisovatel. Na kontě máš už pět knih s historickou tematikou, z nichž jedna byla dokonce nominována na Cenu Jiřího Ortena. Je to pro Tebe práce, nebo zábava?

Je to pro mě taková celoživotní vášeň a nutnost. Psal jsem odjakživa, úplně od malička jsem si kupoval velké sešity s vytahovacími stránkami a popisoval je spoustou napodobenin věcí, které jsem četl. Hlavně *Pána prstenů* a posléze brakových fantasy, pak jsem se spíš přesunul do historie. Já si prostě nemůžu pomoci. Práce to rozhodně není. Člověk si tím na sebe moc nevydělá. Teď je to o něco lepší, když se mi knihy opravdu prodávají, ale každý začínající autor brzy zjistí, že všechny jeho představy o tom, že nejtěžší je knihu vydat, a pak to už půjde samo, jsou hrubě pomýlené. Může to skončit první knihou, která se vůbec neprodá, a už ti nikdy nedají šanci.

Kdyby někdo na FHS o Tvé tvorbě nikdy neslyšel, čím bys řekl, že je typická?

Předpokládám, že téměř nikdo o mojí tvorbě neslyšel. Kdyby si všichni studenti a učitelé na FHS kupovali moje knihy, tak bych se prodával mnohem lépe. (smích) Převážně píše něco jako historické detektivky. Baví mě kombinovat minulost se současným jazykem, s černým smyslem pro humor. Mám rád, když se do toho dá hodně ironie a sarkasmu. Moje hlavní postavy jsou takoví kritičtí komentátoři toho, co se kolem nich děje, zejména středověku. Napsal jsem jednu knihu pro děti – Pes kocour a sirotek, z té mám největší radost, protože jsem se pokoušel dětem ve školním věku zprostředkovat trochu toho, co to byl středověk. Zároveň jim dát dobrodružný a zajímavý příběh, se kterým by se mohly ztotožnit zvláště v době, kdy se, podle mě, hodně snižuje nárok na to, co by dítě mělo číst a co se od něj má očekávat. Všichni si myslí, že dítě je třeba chránit a jednat s ním jako s dítětem, ale já si myslím, že dítěti je třeba nabízet plnohodnotné příběhy a klidně je trochu i postrašit. Ne je držet ve zlaté kleci. Není dobré myslet si, že děti jsou hloupé, děti nejsou hloupé a dokážou číst stejně jako dospělí, možná v dnešní době lépe než většina dospělých.

Máš v plánu pokračovat právě v tvorbě pro děti?

Mám to v plánu. Je to můj sen napsat další knihu pro mládež, takovou knihu z cestování po celé Latinské Americe. Hlavní hrdina procestuje v 16. století celý tehdejší Nový svět. To je můj dlouhodobý projekt, ve kterém mi momentálně brání to, že musím dopsat třetí díl trilogie historických detektivek. Všichni se mě na to ptají. Ptali se mě jen, co jsem vydal druhý díl, ten vyšel letos někdy v únoru. Hned první otázka, na kterou se diváci ptali bylo, kdy bude třetí díl. Je to takový psychický nátlak.

Vedle kariéry spisovatele jsi také redaktorem Deníku Referendum, kde vedeš rubriku Svět. Musím se zeptat, kde na vše bereš čas?

Už moc neberu. Docela mně to teď dělá problém. Zatím celkem úspěšně stíhám dávat dohromady psaní knih, článků a učení. To ještě stíhám a možná i proto, že psaní knih a článků od sebe nemá tak daleko a často spousta věcí, kterým se třeba chci věnovat dlouhodobě v knize, je možné nastudovat a napsat o nich i článek. Je to možné trochu spojit. Vždycky jsem strašně moc četl, tohle mě motivuje. Ale zase kvůli tomu teď úplně nestíhám psát doktorskou práci. Moje disertace byla téměř napsaná a od té chvíle mám autorskou disertační krizi. Nevím, jak dlouho mi to bude trvat. Když si na to vzpomenu, tak z toho mám depresi. Je to náročné. Jako vedoucí zahraniční rubriky působím vlastně měsíc a potřeboval bych si lépe zorganizovat čas. Jsem docela chaotický člověk.

Původně si v Deníku Referendum přispíval jako odborník na Latinskou Ameriku. Jak ses jím stal?

Samozřejmě díky FHS. Tím, že jsem dělal magisterskou práci s brazilským zaměřením, která se týkala brazilských Františkánů. To byla první motivace, proč začít cestovat do Latinské Ameriky. Učil jsem se portugalsky, pak jsem se doučil španělsky a rozšiřoval se mi obzor a témata. Hodně významnou roli hrály velké masové protesty v Brazílii v roce 2013, o kterých jsem začal psát, a skrze ty jsem se začal dostávat do brazilské politiky a přirostla mi k srdci. Rád se tam vracím a každou chvíli tam dělám i průvodce. I když letos budu průvodcovat i jinde. Dělám z toho články, analýzy, mám tam spoustu přátel, znám spoustu lidí z univerzity díky meziuniverzitnímu pobytu, který jsem strávil v S?o Paulu. Tímhle způsobem jsem přilnul k Latinské Americe a hádám, že je to poznat i z toho, co dělám jako vedoucí zahraniční rubriky. Pořád jsou mému srdci nejbližší témata z tohoto kulturního okruhu a pokouším se, aby to úplně nezabilo vše ostatní.

Připravila Tě FHS na Tvoji současnou kariéru? Jak spisovatele, tak redaktora?

Rozšířila mi horizonty. Škola tě asi nemůže připravit na něco, pořád je to hodně uzavřené prostředí a je to prostředí, které funguje jinak než vnější svět. Dala mi ale odvahu věnovat se věcem, které mě opravdu baví. V tomhle je FHS strašně důležitá – zjistit, co všechno by mě mohlo bavit, poznat strašně zajímavých lidí, kteří třeba pak hrají velkou roli v dalším životě a kterým já za spoustu vděčím. V tomhle smyslu pro mě FHS byla naprosto klíčová součást mého života. A tím i zůstane.

Sára Wienerová
12. 6. 2018